

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/4/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3721202409
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3721202409.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a sudcov JUDr. Ivety Anderlovej a Mgr. Marka Anovčina vo veci starostlivosti súdu o maloletého Z. C., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, a oprávnenej na výživné S. C., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom u matky, deti rodičov: matky O. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. N., F. XXXX/XX-XX, otca U. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok, o návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 7P/41/2021-22 zo dňa 02. novembra 2021 takto

rozhodol:

- I. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh otca na zníženie výživného. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že otec sa podaným návrhom domáhal zníženia výživného na v tom čase obe maloleté deti C., na S. zo sumy 110,- eur na sumu 35,- eur a na maloletého Z. zo sumy 100,- eur na sumu 35,- eur mesačne od 1.11.2021 tvrdiac, že od poslednej úpravy výživného došlo na jeho strane k výraznému zhoršeniu jeho finančnej situácie, keďže od mesiaca december 2020 sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, kde od mesiaca máj 2021 je práceneschopný, je bez akéhokoľvek finančného príjmu, z dôvodu čoho nie je schopný plniť si voči maloletým deťom vyživovaciú povinnosť v naposledy súdom určenej výške. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že výživné na maloleté deti C. bolo naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 4P/57/2014-76 zo dňa 30.6.2015 tak, že otcovi súd výživné zvýšil na maloletú S. zo sumy 60,- eur na sumu 110,- eur a na maloletého Z. zo sumy 50,- eur na sumu 100,- eur mesačne od 01.06.2015 s tým, že zameškané výživné za obdobie od 01.06.2015 do 30.06.2015 na maloletú S. vo výške 50,- eur a na maloletého Z. vo výške 50,- eur súd zaviazal otca k povinnosti matke uhradiť v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V čase poslednej úpravy výživného bola matka zamestnaná v spoločnosti Hanil E-HWA Automotive Slovakia, s.r.o. Dubnica nad Váhom, kde dosahovala priemerný mesačný zárobok 500,- eur netto. Zároveň jej boli vyplácané rodinné prídavky na dve maloleté deti vo výške 47,04 eur. Obe maloleté deti boli žiakmi základnej školy, maloletá S. nastupovala do 6. ročníka, maloletý Z. do 3. ročníka. Otec v čase poslednej úpravy výživného žil túlavým spôsobom života, zdržiaval sa na neznámom mieste v Českej republike. Z evidencie uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza bol vyradený ku dňu 21.05.2013 z dôvodu nespolupráce. Nebol poberateľom dávok v hmotnej núdzi, úrazových dávok ani dôchodku a podľa správy Sociálnej poisťovne, pobočka Prievidza, nebol evidovaný ani ako zamestnanec. V súčasnej dobe má matka okrem maloletých detí S. a Z. ešte jednu vyživovaciú

povinnosť k maloletému A. P., ktorý sa jej narodil dňa XX.XX.XXXX z jej súčasného vzťahu s A. P.. Okrem toho má matka zverenú do náhradnej osobnej starostlivosti maloletú O. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorá je jej neterou. Spolu so svojim priateľom A. P. a štyrmi maloletými deťmi bývajú v spoločnom prenajatom byte v Považskej Bystrici, za ktorý mesačne uhrádzajú platby vo výške 260,- eur. Matka je zamestnaná v spoločnosti SEOYON E-HWA AUTOMOTIVE SLOVAKIA, s.r.o. so sídlom v Považskej Bystrici, kde podľa správy tohto zamestnávateľa dosiahla za obdobie od 01.10.2020 do 30.09.2021 priemerný mesačný zárobok vo výške 857,77 eur netto. Maloletá S. je žiačkou 2. ročníka Stredného odborného učilišťa v Púchove, maloletý Z. je žiakom posledného 9. ročníka základnej školy. Otec matke na výživu maloletých detí neprispieva dlhodobo, z dôvodu čoho je matke zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica na maloleté deti vyplácané náhradné výživné v celkovej výške 210,- eur. Otec maloletých detí sa v súčasnej dobe od mesiaca december 2020 nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý trest by mu mal uplynúť v mesiaci január 2024. V rámci výkonu trestu odňatia slobody bol otec maloletých detí od 28.04.2021 zaradený do pracovného procesu, avšak od 03.05.2021 je práceneschopný v tej súvislosti, že v mesiaci máj 2021 sa vo Väzenskej nemocnici v Trenčíne podrobil operačnému zákroku močového mechúra a jeho práceneschopnosť stále pretrváva. Z uvedeného dôvodu je bez akéhokoľvek finančného príjmu. Právne veci súd posúdil podľa § 62 ods. 2, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Súd mal za preukázané, že návrh otca na zníženie výživného na maloleté deti C., S. a Z. je nedôvodný. Predpokladom zmeny rozhodnutia o výživnom je zásadná zmena pomerov, ktorá na strane maloletých detí alebo na strane niektorého z rodičov nastala v porovnaní s dobou určenia alebo poslednej úpravy výživného. Súd uviedol, že otec maloletých detí sa síce od mesiaca december 2020 nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, kde pre zhoršený zdravotný stav je práceneschopný, a teda je bez akéhokoľvek finančného príjmu, avšak zároveň treba uviesť, že svoju nepriaznivú finančnú situáciu si spôsobil vlastným zavinením, teda tým, že sa dopustil trestnej činnosti, za spáchanie ktorej bol rozhodnutím súdu právoplatne odsúdený. Navyše ani pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody a aj v čase rozhodovania súdu o poslednej úprave výživného otec maloletých detí nikde nepracoval, žil túlavým spôsobom života a privyrábal si len formou príležitostných brigád. Vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom si dobrovoľne neplnil, z dôvodu čoho je matke na maloleté deti zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica vyplácané náhradné výživné a samotný otec svoj dlh na výživnom odhaduje na sumu cca 8 000,- eur až 9.000,- eur. Na druhej strane od poslednej úpravy výživného uplynula doba viac ako 6 rokov, za ktorú sa pomery na strane maloletých detí zmenili v tom smere, že tieto sú vekovo staršie, fyzicky vyspelejšie, nachádzajú sa vo veku blízkom veku dospelosti, čím matke nepochybne vzrástli náklady na zabezpečenie ich riadnej výživy. Matke ďalej pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletému A. P., ktorý sa narodil dňa 19.03.2016 z jej súčasného mimomanželského vzťahu s A. P. a taktiež v porovnaní s dobou poslednej úpravy výživného zabezpečuje starostlivosť o ďalšie maloleté dieťa, a to O. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorá je jej neterou, a ktorá bola na základe rozhodnutia súdu zverená do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Vychádzajúc zo súčasných osobných a majetkových pomerov rodičov, ako aj oboch maloletých detí, prihliadajúc na skutočnosť, že súčasnú nepriaznivú finančnú situáciu, v ktorej sa otec nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, si zapríčinil vlastným zavinením, súd návrh otca na zníženie výživného zamietol.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých detí. Uviedol, že je vo výkone trestu odňatia slobody do roku 2024 a má obavu, že počas výkonu trestu odňatia slobody mu narastie dlh na výživnom. Poukázal na to, že od mája 2021 je práceneschopný a má vážne zdravotné problémy a čaká už viac ako pol roka na termín operácie ladvín a pupočnej prietrže. Nemôže teda vykonávať žiadnu prácu, aby mohol platiť výživné.

3. Oprávnená na výživné S. C. v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že nesúhlasí s návrhom na zníženie výživného. Od 01.02.2022 prerušila štúdium zo zdravotných dôvodov. Poukázala na to, že otec nemal nikdy o deti záujem a neposielať výživné.

4. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že otec sa o deti nikdy nestaral, nezaujímal sa o nich a nikdy si neplnil vyživovaciu povinnosť, preto bolo vyplácané náhradné výživné. Ďalej uviedla, že dcéra S. už dovŕšila 18 rokov a prerušila štúdium na strednej škole zo zdravotných dôvodov, takže na ňu vyživovacia povinnosť skončila. Maloletý Z. navštevuje 9. ročníka a pôjde na strednú školu, pričom nároky na jeho výchovu sa zvyšujú.

5. Kolízny opatrovník k odvolaniu otca uviedol, že sa pridrižiava svojho stanoviska predneseného na súdnom pojednávaní dňa 02.11.2021 a v plnom rozsahu sa stotožňuje s rozhodnutím Okresného súdu Považská Bystrica. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v plnom rozsahu potvrdil.

6. Otec detí v replike k uvedeným vyjadreniam uviedol, že trvá na návrhu na zníženie výživného, pretože je bez práce zo zdravotných dôvodov, a aby mu nenarástol dlh a nemal trestné stíhanie po ukončení trestu v roku 2024. Súd prvej inštancie nebral tieto fakty na vedomie. Považuje to za zaujatosť zo strany sudcu a kolízneho opatrovníka. Výpoveď matky je založená na lži.

7. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

8. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu otca na zníženie výživného na tom právnom závere, že v predmetnej veci zmena pomerov na strane rodičov, či maloletých detí neodôvodňuje zníženie vyživovacej povinnosti. Otec sa síce nachádza vo výkone trestu odňatia slobody a je bez príjmu, no svoju finančnú situáciu si spôsobil vlastným zavinením, tým, že sa dopustil trestnej činnosti. Súd zároveň zistil, že otec je z dôvodu svojho zdravotného stavu práceneschopný. Súd konštatoval, že od poslednej úpravy výživného uplynulo viac ako 6 rokov, za ktorú sa pomery na strane maloletých zmenili, tieto sú staršie a fyzicky vyspelejšie, čím sa tiež zvýšili náklady na ich výživu. Navyše matke pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť a zabezpečuje starostlivosť aj o ďalšie maloleté dieťa, ktoré jej bolo zverené do náhradnej starostlivosti.

9. Odvolacie argumenty otca boli koncentrované na tvrdenia o tom, že je vo výkone trestu dlhodobo práceneschopný a bez príjmu.

10. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie úplne a správne zistil skutočný stav veci, vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní o návrhu na zníženie výživného súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k odvolacím námietkam otca dodáva nasledovné:

11. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

12. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

13. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

14. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

15. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

16. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

17. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že naposledy bola vyživovacia povinnosť otca upravená rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 4P/57/2014-76 zo dňa 30.06.2015 tak, že otcovi súd výživné zvýšil na vtedy maloletú S.u zo sumy 60,- eur na sumu 110,- eur a na maloletého Z. zo sumy 50,- eur na sumu 100,- eur mesačne od 01.06.2015.

19. V prípade, keď má súd rozhodovať o návrhu na zníženie výživného podľa ust. § 78 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, musí porovnávať pomery na strane osoby oprávnenej a povinnej, ktoré existovali v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s pomermi, ktoré sú dané v období, na ktoré sa zníženie výživného má vzťahovať. Posúdenie opodstatnenosti návrhu na zníženie výživného je vecou voľnej úvahy súdu a závisí od možností a schopností osoby povinnej výživou a od odôvodnených potrieb osoby oprávnenej na výživné. Súd je v rámci tohto konania povinný objasniť skutočný stav veci v zmysle § 35 CMP a na základe zisteného stavu vykonať porovnanie pomerov účastníkov v čase poslednej úpravy výživného s pomermi v súčasnej dobe.

20. Uvedené porovnanie pomerov súd prvej inštancie vykonal správne a na základe jeho výsledkov vo veci aj správne rozhodol. Otec sa aktuálne nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, pričom vzhľadom na svoj zdravotný stav je práceneschopný. Odvolací súd má za to, že skutočnosť, že je otec vo výkone trestu v dôsledku vlastného zavineného konania ho nemôže zbaviť vyživovacej povinnosti a ani nijak obmedziť jeho vyživovaciu povinnosť k deťom. Túto skutočnosť je potrebné hodnotiť v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine ako vzdanie sa bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu a je potrebné vychádzať z potenciality príjmov otca. Táto umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať, a teda napríklad príjem, ktorý by mohol dosahovať zo zamestnania, pokiaľ by bol na slobode, a to vrátane príjmu z nemocenských dávok, ktorý by na slobode v prípade práceneschopnosti ako zamestnaná osoba mohol mať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z tohto princípu, je podľa záverov aplikačnej praxe aj výkon trestu odňatia slobody zvlášť za trestný čin zanedbania povinnej výživy, keď sa vychádza z toho, že práve výkon trestu z tohto dôvodu by nemal byť pre páchatel'a výhodou. Odvolací súd zároveň poukazuje na závery z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/236/2018 z 20.02.2019, v ktorom okrem iného súd konštatoval, že pokiaľ sa rodič svojím zavineným konaním, pre ktoré mu bol uložený trest odňatia slobody, zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ťarchu oprávneného.

21. Okrem toho odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, poukazuje na to, že otec ani pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody nepracoval a privyrábal si len príležitostnými brigádami a vyživovaciu povinnosť k deťom si neplnil. Nástup do výkonu trestu odňatia slobody a práceneschopnosť otca preto vo vzťahu k jeho finančným možnostiam nepredstavuje takú zmenu pomerov, ktorá by odôvodnila zníženie jeho vyživovacej povinnosti. Pokiaľ by však otec nebol vo výkone trestu odňatia slobody, bol by zamestnaný, alebo mal by príjem z podnikania, úspory z príjmu, či dávky počas pracovnej neschopnosti, tieto by otcovi umožnili plniť si vyživovaciu povinnosť k deťom v takom rozsahu, ako bola táto naposledy určená súdom.

22. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie oprávnená na výživné S.a C., nar. XX.XX.XXXX, dovŕšila plnoletosť a prerušila štúdium na strednej škole so zdravotných dôvodov. Táto skutočnosť však sama o sebe nie je dôvodom na zníženie vyživovacej povinnosti voči nej a tiež bez ďalšieho neznamená, že zanikla vyživovacia povinnosť otca voči nej. Okrem toho zánikom a zrušením vyživovacej povinnosti sa odvolací súd zaoberať nemohol, pretože konanie o zrušenie výživného možno začať len na návrh. Takýto návrh nebol predmetom konania.

23. Odvolací súd ďalej nezistil u oprávnenej na výživné a ani u maloletého takú zmenu pomerov, ktoré by odôvodnili zníženie vyživovacej povinnosti k nim. Vyživovacia povinnosť bola naposledy upravená pred viac ako 6 rokmi, a preto aj vzhľadom na fyzický vývoj detí, ich postup v školskom systéme, kedy

oprávnená na výživné S. nastúpila na strednú školu (aj keď v súčasnosti uvádza, že prerušila štúdium zo zdravotných dôvodov) a maloletý končí základnú školu a nastupuje na strednú školu, nedošlo k zníženiu nákladov na ich starostlivosť, ale naopak k zvýšeniu ich nákladov. Ani zmena pomerov na strane detí preto neodôvodňuje návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti k nim.

24. Ani zmena pomerov na strane matky neodôvodňuje zníženie vyživovacej povinnosti otca k deťom, keď matka má síce oproti poslednej úprave výživného vyšší príjem, no na druhej strane sa zvýšili potreby maloletého Z., S., pribudla jej ďalšia vyživovacia povinnosť a má v náhradnej starostlivosti aj ďalšie dieťa. Nemožno tiež opomíňať fakt, že osobnú starostlivosť deťom zabezpečuje výlučne matka.

25. Vyššie uvedeným zisteným pomerom rodičov a najmä možnostiam a schopnostiam otca a potrebám maloletého a oprávnenej na výživné a ich výdavkom zodpovedá výživné v rozsahu, ako toto bolo naposledy učené súdom prvej inštancie. Vzhľadom k tomu, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

26. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že pokiaľ otec v priebehu odvolacieho konania naznačil aj zaujatosť sudcu súdu prvej inštancie z dôvodu, že nebral do úvahy ním uvádzané tvrdenia, tak dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Okrem toho otec námietku zaujatosti neuplatnil včas a táto nespĺňa ani náležitosti vyžadované Civilným sporovým poriadkom.

27. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP. Ide o mimosporové konanie, pre ktoré platí zásada, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Každý z účastníkov si teda sám znáša trovy, ktoré v konaní platil.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).